

**Hallituksen esitys Eduskunnalle laeiksi vakuutusyhtiölain
sekä talletuspankkien toiminnasta annetun lain muuttami-
sesta**

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi kilpailunrajoituksista annetun esityksen mukaisesti säännöksiä, jotka koskevat pankkitarkastusviraston tai sosiaali- ja terveysministeriön esityksenteko-oikeutta kilpailuneuvostolle pääasiassa pankki- tai vakuutustoimintaa koskevissa asioissa. Mainituilla erityisvalvontaviranomaisilla olisi edelleen kilpailuviraston kanssa rin-

nakkainen valvontaoikeus, mutta nykytilanteesta poiketen valvontaviranomaisilla olisi myös rinnakkainen esityksenteko-oikeus kilpailuneuvostolle.

Lait on tarkoitettu tulemaan voimaan mahdollisimman pian sen jälkeen kun ne on hyväksytyt ja vahvistettu.

PERUSTELUT

1. Nykyinen tilanne ja ehdotetut muutokset

Pankki- ja vakuutustoimintaa koskevien kilpailunrajoitusten valvonnasta sekä rajoitusten vahingollisten vaikutusten poistamiseen liittyvistä menettelytavoista on säädetty kilpailunrajoituksista annetussa laissa (709/88), vakuutusyhtiölaissa (1062/79) ja talletuspankkien toiminnasta annetussa laissa (1268/90). Säännösten mukaan kilpailuvirastolla ja muilla valvontaviranomaisilla eli pankkitarkastusvirastolla ja sosiaali- ja terveysministeriöllä on rinnakkainen valvontaoikeus pääasiassa pankki- ja vakuutustoimintaa koskevissa kilpailunrajoitustapauksissa. Tilanteessa, jossa valvontaviranomaiset eivät ole neuvotteluihin tai muulla tavoin kyenneet poistamaan kilpailunrajoituksen vahingollisia vaikutuksia, pääasiassa pankkitoimintaa koskevista asioista tekee neuvotteluesityksen kilpailuneuvostolle ensisijaisesti pankkitarkastusvirasto ja pääasiassa vakuutustoimintaa koskevissa asioissa ensisijaisesti sosiaali- ja terveysministeriö. Mikäli mainitut valvontavi-

ranomaiset eivät tee esitystä asian käsittelemisestä kilpailuneuvostossa, voi kilpailuvirasto tehdä esityksen.

Esityksessä laiksi kilpailunrajoituksista ehdotetaan kilpailunrajoituksen vahingollisten vaikutusten poistamiseksi kaikki tarpeelliset toimenpiteet keskitettäväksi ensisijaisesti kilpailuvirastoon. Pääasiassa pankki- tai vakuutustoimintaa koskevissa asioissa ehdotetaan kuitenkin näiden alojen erityisasiantuntemuksen vuoksi, että pankkitarkastusvirastolla tai sosiaali- ja terveysministeriöllä olisi kilpailuviraston kanssa nykyiseen tapaan rinnakkainen valvontaoikeus ja nykysääntelystä poiketen kilpailuviraston kanssa rinnakkainen mahdollisuus tehdä esitys asian käsittelemisestä kilpailuneuvostossa silloin, kun neuvotteluihin tai muulla tavoin ei ole onnistuttu poistamaan kilpailunrajoituksen vahingollisia vaikutuksia. Asian käsittelyn aloittanut valvontaviranomainen saattaisi sen myös loppuun. Tarkoituksenmukaisesta yhteistyöstä johtuen myös toiselle valvontaviranomaiselle olisi kuitenkin varattava mahdollisuus antaa asiasta lausunto. Kilpailunra-

joituksia koskevassa esityksessä ehdotetaan myös luovuttavaksi kilpailunrajoitusten omaaloitteisesta ilmoitusvelvollisuudesta sekä, että elinkeinonharjoittajien tietojenantovelvollisuuden tehosteena käytettäisiin uhkasakkoa nykyisen rikosoikeudellisen seuraamuksen sijasta.

Tässä esityksessä ehdotetut muutokset vakuutusyhtiölakiin sekä talletuspankkien toiminnasta annettuun lakiin vastaavat kilpailunrajoituksista annettua esitystä.

2. Asian valmistelu

Asiaa on valmistellut kauppa- ja teollisuusministeriön 21 päivänä toukokuuta 1990 asetama työryhmä, joka on kilpailulainsäädännön uudistamisehdotuksia valmistellessaan ottanut työnsä lähtökohtina huomioon muun muassa nykyisestä lainsäädännöstä saadut kokemukset (komiteanmietintö 1991:15). Työryhmä ehdotti myös pääasiassa pankki- ja vakuutoiminnan osalta kilpailunrajoitusten vahingollisten vaikutusten poistamiseksi käytävien neuvottelujen ja kilpailuneuvostolle tehtävän esityksen teko-oikeuden keskittämistä kokonaisuudessaan kilpailuvirastoon.

Kilpailulainsäädännön tarkistamistyöryhmän mietinnöstä on saatu lausunto 38 viranomaiselta, järjestöltä tai yritykseltä. Pankki- ja vakuutusalan kilpailunrajoitusten valvonnan järjestämiseen on lausunnoissa kiinnitetty huomiota lähinnä näiden valvontaviranomaisten sekä pankki- tai vakuutustoimintaa edustavien järjestöjen taholta. Sosisaali- ja terveysministeriö katsoi, että vakuutusalan kilpailunrajoitusten valvonta tulisi säilyttää nykyisellään tai että

sillä ainakin tulisi olla rinnakkainen valvontaoikeus. Pankkitarkastusvirasto ehdotti itselleen pankkitoiminnan osalta rinnakkaista valvontaoikeutta ja toissijaista esityksenteko-oikeutta kilpailuneuvostolle. Nyt ehdotetusta valvonnasta on neuvoteltu mainittujen valvontaviranomaisten kanssa.

3. Esityksen organisatoriset ja taloudelliset vaikutukset

Esityksellä ei ole organisatorisia eikä taloudellisia vaikutuksia.

4. Riippuvuus muista esityksistä

Tämän esityksen kanssa annetaan samanaikaisesti esitykset laiksi kilpailunrajoituksista, laiksi kilpailuneuvostosta ja laiksi kilpailuvirastosta annetun lain 2 ja 3 §:n muuttamisesta. Nämä esitykset muodostavat kokonaisuuden, joten ne tulisi käsitellä ja saattaa voimaan samanaikaisesti.

5. Voimaantulo

Lait ehdotetaan tuleviksi voimaan mahdollisimman pian sen jälkeen kun ne on hyväksytty ja vahvistettu.

Edellä esitetyn perusteella annetaan Eduskunnan hyväksyttäväksi seuraavat lakiehdotukset:

1.

Laki vakuutusyhtiölain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
kumotaan 28 päivänä joulukuuta 1979 annetun vakuutusyhtiölain (1062/79) 14 a luvun 7 §, sellaisena kuin se on 5 päivänä huhtikuuta 1991 annetussa laissa (632/91), sekä
muutetaan 14 a luvun 3 ja 4 §, sellaisina kuin ne ovat mainitussa 5 päivänä huhtikuuta 1991 annetussa laissa, seuraavasti:

14 a luku

Kilpailun turvaaminen

3 §

Jos sosiaali- ja terveysministeriö katsoo kilpailunrajoituksella olevan kilpailunrajoituksista annetun lain 8 tai 9 §:ssä tarkoitettuja vahingollisia vaikutuksia asiassa, jossa on sovellettava sanottua lakia, ministeriön on ryhdyttävä tarpeellisiin toimenpiteisiin niiden poistamiseksi. Jollei ministeriö ole onnistunut neuvotteluihin poistamaan kilpailunrajoituksen vahingollisia vaikutuksia eikä ministeriön mahdollisesti an-

tamaa kehotusta ole noudatettu, ministeriön on tehtävä esitys kilpailunrajoituksen käsittelemisestä kilpailuneuvostossa.

4 §

Kilpailuviraston on kilpailunrajoituksista annetun lain 19 §:n 1 momentissa tarkoitetun hakemuksen johdosta kuultava sosiaali- ja terveysministeriötä silloin, kun asia koskee vakuutusyhtiöiden toimintaa.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä
kuuta 19 .

2.

Laki**talletuspankkien toiminnasta annetun lain muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

kumotaan talletuspankkien toiminnasta 28 päivänä joulukuuta 1990 annetun lain (1268/90) 43 §:n 2 momentti ja 61 §,
muutetaan 45 ja 47 § sekä:
lisätään 44 §:ään uusi 4 momentti seuraavasti:

44 §

Pankkitarkastusviraston ja kilpailuviraston on oltava tarkoituksenmukaisessa yhteistyössä keskenään.

45 §

Kilpailuviraston on kilpailunrajoituksista annetun lain 19 §:n 1 momentissa tarkoitettun hakemuksen johdosta kuultava pankkitarkastusvirastoa silloin, kun asia koskee pankkitoimintaa.

47 §

Pankkitarkastusviraston kilpailunrajoituksista annetun lain ja tämän luvun nojalla tekemään päätökseen ei saa hakea muutosta valittamalla.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä
kuuta 19 .

Helsingissä 18 päivänä lokakuuta 1991

Tasavallan Presidentti
MAUNO KOIVISTO

Ministeri *Pertti Salolainen*

1.

Laki

vakuutusyhtiölain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
kumotaan 28 päivänä joulukuuta 1979 annetun vakuutusyhtiölain (1062/79) 14a luvun 7 §, sellaisena kuin se on 5 päivänä huhtikuuta 1991 annetussa laissa (632/91), sekä
muutetaan 14 a luvun 3 ja 4 §, sellaisina kuin ne ovat mainitussa 5 päivänä huhtikuuta 1991 annetussa laissa, seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

14 a luku

Kilpailun turvaaminen

3 §

Jos sosiaali- ja terveysministeriö katsoo kilpailunrajoituksella olevan kilpailunrajoituksista annetun lain 7 §:ssä tarkoitettuja vahingollisia vaikutuksia asiassa, jossa on sovellettava sanottua lakia, ministeriön on ryhdyttävä neuvotteluun näiden vaikutusten poistamiseksi. Jollei ministeriö ole onnistunut neuvotteluin poistamaan kilpailunrajoituksen vahingollisia vaikutuksia eikä ministeriön mahdollisesti antamaa kehotusta ole noudatettu, ministeriön on tehtävä esitys kilpailunrajoituksen käsittelemisestä kilpailuneuvostossa.

4 §

Ennen kuin kilpailuvirasto tekee päätöksen kilpailunrajoituksista annetun lain 8 §:n 4 momentissa tarkoitettussa, vakuutusyhtiötoimintaa koskevassa asiassa, viraston on kuultava sosiaali- ja terveysministeriötä. Vastaavasti kilpailuneuvoston on kilpailunrajoituksista annetun lain 18 §:n 1 momentissa tarkoitettua hakemuksen johdosta kuultava sosiaali- ja terveysministeriötä silloin, kun asia koskee vakuutusyhtiöiden toimintaa.

7 §

Kun tuomioistuimien käsittelee vakuutusyhtiön toiminnan yhteydessä tehtyä kilpailunrajoituksesta tai -rikkomusta koskevaa asiaa, sen on varattava sosiaali- ja terveysministeriölle tilaisuus tulla kuulluksi.

3 §

Jos sosiaali- ja terveysministeriö katsoo kilpailunrajoituksella olevan kilpailunrajoituksista annetun lain 8 tai 9 §:ssä tarkoitettuja vahingollisia vaikutuksia asiassa, jossa on sovellettava sanottua lakia, ministeriön on ryhdyttävä tarpeellisiin toimenpiteisiin niiden poistamiseksi. Jollei ministeriö ole onnistunut neuvotteluin poistamaan kilpailunrajoituksen vahingollisia vaikutuksia eikä ministeriön mahdollisesti antamaa kehotusta ole noudatettu, ministeriön on tehtävä esitys kilpailunrajoituksen käsittelemisestä kilpailuneuvostossa.

4 §

Kilpailuviraston on kilpailunrajoituksista annetun lain 19 §:n 1 momentissa tarkoitettua hakemuksen johdosta kuultava sosiaali- ja terveysministeriötä silloin, kun asia koskee vakuutusyhtiöiden toimintaa.

(kumotaan)

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä
kuuta 19 _____.

2.

Laki**talletuspankkien toiminnasta annetun lain muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
 kumotaan talletuspankkien toiminnasta 28 päivänä joulukuuta 1990 annetun lain (1268/90)
 43 §:n 2 momentti ja 61 §,
 muutetaan 45 ja 47 § sekä:
 lisätään 44 §:ään uusi 4 momentti seuraavasti:

*Voimassa oleva laki**Ehdotus*

43 §

Kilpailunrajoituksista annetun lain 8 §:n 4 momentissa tarkoitetun poikkeuksen ilmoitusvelvollisuudesta myöntää pankkitarkastusvirasto kuultuaan asiasta kilpailuvirastoa.

(2 momentti kumotaan)

44 §

Pankkitarkastusviraston ja kilpailuviraston on oltava tarkoituksenmukaisessa yhteistyössä keskenään.

45 §

Kilpailunrajoituksista annetun lain 18 §:n 1 momentissa tarkoitetun hakemuksen johdosta kilpailuneuvoston on kuultava myös pankkitarkastusvirastoa silloin, kun asia koskee pankkitoimintaa.

45 §

Kilpailuviraston on kilpailunrajoituksista annetun lain 19 §:n 1 momentissa tarkoitetun hakemuksen johdosta kuultava pankkitarkastusvirastoa silloin, kun asia koskee pankkitoimintaa.

47 §

Pankkitarkastusviraston 43 §:n 2 momentin nojalla tekemään päätökseen, jolla hakemus on hylätty, saa hakea muutosta korkeimmalta hallinto-oikeudelta siinä järjestyksessä kuin muutoksenhausta hallintoasioissa annetussa laissa on säädetty. Muutoin pankkitarkastusviraston kilpailunrajoituksista annetun lain ja tämän luvun nojalla tekemään päätökseen ei saa hakea muutosta valittamalla.

47 §

Pankkitarkastusviraston kilpailunrajoituksista annetun lain ja tämän luvun nojalla tekemään päätökseen ei saa hakea muutosta valittamalla.

61 §

Joka jättää täyttämättä 43 §:n 1 momentissa säädetyn ilmoitus- tai tietojenantovelvollisuuden tai 46 §:n 2 momentissa säädetyn asiakirjojen esittämisvelvollisuuden on tuomittava talletuspankkirikkomuksesta sakkoon, jollei teko ole vähäinen tai siitä ei ole muualla laissa säädetty ankarampaa rangaistusta.

(kumotaan)

Tämä laki tulee voimaan
 kuuta 19 . päivänä